

Кваліфікаційна робота

Хвана Сергія Олександровича

на здобуття освітнього ступеня Магістра за спеціальністю 023
«Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація» ОНП
«Реставрація скульптури та творів декоративно-ужиткового мистецтва»

Кваліфікаційна робота складається з 3-х частин: реставрація, копія, дослідницька робота.

Реставрація:

1. Реставрація металу

1. Бомбарди фрагменти. Україна, доба козацтва; XVI-XVII ст. чорний метал., лиття, кування; d - 11,2-12 см; Археологічний музей ІА НАН України; інв. №Б/ш.

Підстава для реставрації: Стан пам'ятки незадовільний, присутні корозійні нашарування поверхні, що мають ознаки рецидиву. Необхідно провести реставраційно-консерваційні заходи.

Виконані процеси: Внаслідок проведених консерваційно–реставраційних заходів було стабілізовано активні продукти корозії, що мали ознаки рецидиву. Проведено обробку розчином таніну та консервація предмету. Після реставрації пам'ятка набула експозиційного вигляду.

2. Булава залізна із свинцевою заливкою та фрагмент стрижня. Україна, доба козацтва, XVI-XVII ст.; чорний метал, свинець, деревина; лиття, кування, різьблення; d – 10 см; d наверх – 13см Археологічний музей ІА НАН України; інв. №147.

Підстава для реставрації: Пам'ятка вкрита корозійними нашаруваннями, наверх булави розшароване, фрагменти в незадовільному стані збереження.

Виконані процеси: Під час реставраційних заходів проведено зняття старого консерваційного покриття від попередньої реставрації, проведено обробку розчином таніну, склеювання фрагментів та мастикування місць склеювання та окремих відколів, нанесено консерваційне покриття. Після реставрації пам'ятка набула експозиційного вигляду.

3. Дзеркало бронзове. Салтівська культура, I-II ст.; бронза, лиття, полірування; d – 7,8 см; Археологічний музей ІА НАН України, інв. №АМ 1723/2369.

Внаслідок проведеної реставрації пам'ятка була очищена від пило-брудових нашарувань, видалені продукти корозії механічним способом, проведена стабілізація продуктів корозії міді та пасивація, проведено склеювання фрагментів та консервація предмета. Після проведених реставраційних заходів пам'ятка набула експозиційного вигляду.

Керівник: Ластовкіна І. І., старший викладач, художник-реставратор металу III кваліфікаційної категорії.

Рецензент: Бут Ю. П., зав. відділом наукової реставрації пам'яток Національного музею історії України, художник-реставратор I категорії.

2. Реставрація твору з кераміки – «Чайник». Україна. 1930 рр.; глина, ангоби, поливи, гончарне коло, ліплення, глазурування; h – 35 см; d тулуба – 35 см; Національний музей українського декоративного мистецтва, інв.№25.

Підстава для реставрації: Пам'ятка має нестійкі забруднення, втрати, локальні тріщини, відколи, осипання глазури.

Виконані процеси: Внаслідок проведених реставраційних заходів з пам'ятки були видалені нестійкі забруднення, склеєна ручка, доповнено втрати. Пам'ятка набула експозиційного вигляду.

Керівники: Ревенок Н.М., кандидат мистецтвознавства, старший викладач, художник-реставратор II кваліфікаційної категорії.

Рецензент: Бут Ю. П., зав. відділом наукової реставрації пам'яток Національного музею історії України, художник-реставратор I категорії.

Копія: Копія дзеркала бронзового, Салтівська культура, I-II ст.; Археологічний музей ІА НАН України за інв. №АМ 1723/2369; техніка виконання – литво, полімерна смола; масштаб: 1:1.

Копія дзеркала бронзового виконана шляхом зняття з оригіналу форми в техніці формування із застосуванням полімерних матеріалів та з послідовним покриттям поверхні гальванічним методом. Розмір копії – 8 см.

Керівники: Мостовий С. В. викладач, художник-реставратор Національного музею історії України.

Рецензент: Бут Ю. П., зав. відділом наукової реставрації пам'яток Національного музею історії України, художник-реставратор I категорії.

Дослідницька наукова робота: «Консервація археологічного металу у польових умовах. Досвід та перспективи».

Науковий керівник: Ревенок Н.М., кандидат мистецтвознавства, старший викладач. Рецензент: Нестеренко П. В., кандидат мистецтвознавства, доцент.

Дослідження присвячене методологічному обґрунтуванню, аналізу та розробці практичних рекомендацій щодо збереження археологічних знахідок з металу. Вибраний ракурс дослідження ґрунтується на виділенні археологічних знахідок до особливої групи музейних предметів.

Методологія збереження археологічних предметів з металу представлена у дослідженні у зв'язку з розвитком теоретичних основ консервації та реставрації творів металу, які у свою чергою, розглядаються у контексті проблематики збереження культурної спадщини, що трактується через призму концепції збереження творів культури. Цей підхід дозволяє реставрувати окрему групу предметів музейного зберігання як ціннісно-орієнтовану діяльність, включену в актуальні культурні процеси.

Проблема дослідження полягає в осмисленні археологічних знахідок з металу як самостійна група музейних предметів, що вимагає специфічних заходів щодо забезпечення їх зберігання. Саме археологічне походження даних предметів дозволяє сформулювати підходи до класифікації видів їх ушкодження та послідовності консерваційно-реставраційних робіт.

Ключові слова: консервація металу, реставрація, археологічний метал, музейні практики, археологія, матеріальна культура.